

مقاله پژوهشی اصیل

بررسی وضعیت دگر سنج‌های مقالات منتشر شده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه شده در پایگاه اسکوپس با استفاده از ابزار پلام ایکس در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷

عاطفه علی احمد^۱، کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی

* سید جواد قاضی میر سعید^۲، دکترای تخصصی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی

حمیده احتشام^۳، دکترای تخصصی مدیریت اطلاعات سلامت

خلاصه

هدف. این مطالعه با هدف بررسی وضعیت دگر سنج‌های مقالات منتشر شده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی اسکوپس با استفاده از ابزار پلام ایکس در سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۷ انجام شد.

زمینه. با تغییر در الگوی دسترسی محتوای مجلات به صورت الکترونیکی، فضاهاى جدیدی برای ارزیابی‌های علمی و پژوهشی به شیوه‌های متفاوت به وجود آمده است. پلام ایکس در تلاش است سنج‌های پژوهشی را برای انواع برون‌دادهای پژوهشی ارائه کند.

روش کار. این پژوهش از نوع توصیفی است که با روش علم‌سنجی انجام شد. تعداد مجلات ایرانی فعال در حوزه قلب و عروق در پایگاه اسکوپس بر اساس سایت سایمگو در بازه زمانی تعریف شده، چهار مجله آریا آترواسکلروز، مجله بین‌المللی پژوهش قلب و عروق، مجله مرکز قلب دانشگاه تهران و مجله ایرانی قلب بودند که ۶۷۱ مقاله در پایگاه اسکوپس منتشر کرده بودند و همگی وارد مطالعه شدند. نتایج در قالب جدول و نمودار با بهره‌گیری از آمار توصیفی ارائه گردید.

یافته‌ها. یافته‌ها نشان داد تعداد دفعات استفاده از مقالات مجلات آریا آترواسکلروز، مجله مرکز قلب دانشگاه تهران و مجله انجمن قلب ایران صفر و میزان استفاده از مقالات مجله بین‌المللی پژوهش قلب و عروق ۱۳۰ بار بوده است. یافته‌ها نشان داد تعداد ذخیره مقالات منتشر شده توسط مجله آریا آترواسکلروز ۱۳۴ مرتبه، مجله بین‌المللی پژوهش قلب و عروق ۳۴۷ مرتبه، مجله مرکز قلب دانشگاه تهران ۱۹۵ مرتبه و تعداد ذخیره مقالات مجله ایرانی قلب ۲۲۳ مرتبه بوده است. یافته‌ها نشان داد تعداد حضور مقالات منتشر شده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه شده در پایگاه اسکوپس در شبکه‌های اجتماعی و تعداد اشاره به این مقالات صفر بوده است. همچنین، مجموع ۶۷۱ مقاله ۱۰۳۰ بار مورد استناد قرار گرفته بودند.

نتیجه‌گیری. نتایج این مطالعه نشان داد شاخص‌های پلام ایکس پیرامون مقالات حوزه قلب و عروق ایران بسیار ضعیف و در مواردی صفر بوده است.

کلیدواژه‌ها. شاخص پلام ایکس، پایگاه اسکوپس، حوزه قلب و عروق، ایران

۱ کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده مجازی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران، تهران، ایران

۲ دانشیار، گروه آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران، تهران، ایران؛ عضو مرکز تحقیقات مدیریت اطلاعات سلامت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران، تهران، ایران (*نویسنده مسئول) پست الکترونیک:

jghazi37@gmail.com

۳ استادیار مدیریت اطلاعات سلامت، گروه فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده پیراپزشکی و بهداشت فردوس، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

مقدمه

بیماری‌های قلبی عروقی از جمله شایع‌ترین بیماری‌ها در جهان محسوب می‌شود و انتظار می‌رود تا سال ۲۰۲۰ اصلی‌ترین علت مرگ در جهان باشد (رشیدی و همکاران، ۲۰۱۱). در کشور ایران نیز این بیماری‌ها از شایع‌ترین علل مرگ هستند و هر روز تعداد زیادی از افراد جامعه را به کام مرگ می‌کشد، به طوری که از هر سه مورد مرگ، یکی از آنها بر اثر بیماری قلبی عروقی رخ می‌دهد (شهرابی و همکاران، ۱۳۹۳). در دنیای رقابتی امروز، کشورهای جهان با سرعتی سرسام‌آور مراحل توسعه پایدار را طی کرده‌اند. این کشورها با عبور از جامعه صنعتی، وارد جامعه فراصنعتی شده‌اند و اکنون در حال گذار به جامعه اطلاعاتی هستند. رقابت در تولیدات علمی به عنوان یکی از شاخص‌های مهم و زیربنایی توسعه پایدار، به بیشترین درجه خود رسیده است. بدیهی است در این برهه از زمان، تعلل و تأمل در تولید اطلاعات علمی جایز نیست. روشن است که جامعه علمی برای سنجش کمی و کیفی تولید اطلاعات علمی به ابزارهایی معتبر نیازمند است. احتمالاً پیدایش و تنوع روش‌های ارزیابی متون در طول زمان، می‌تواند گواهی بر این ادعا باشد. با رشد روزافزون تولید اطلاعات، امکان مطالعه تمامی منابع وجود ندارد و باید به انتخاب منابع مرتبط‌تر و در عین حال، معتبرتر پرداخت. با توجه به این رشد، محققان قادر به مطالعه همه انتشارات تخصصی حوزه موضوعی نیستند و ناگزیر از انتخاب از بین آنها می‌شوند. با وجود معیارها و شاخص‌های جدید به نظر می‌رسد دگرسنجه‌ها برای اهداف مورد نظر مطمئن‌تر باشد و به دلیل رشد ابزارهای علمی آنلاین و اهمیت آنها در انتشار تولیدات علمی و ارتباطات محققان با هم، ارائه سنجه‌های جدید که به انتخاب منابع مناسب و معتبر از میان سایر مقالات کمک کند اجتناب‌ناپذیر است (سلاجقه و دیاری، ۱۳۹۴). هدف دگرسنجه‌ها، سنجش تأثیر پژوهش در سطح کاربرد مقاله و تحلیل داده‌هایی است که با سرعت بیشتر و در سطحی وسیع‌تر تولید می‌شوند. یکی از این ابزارها پلام‌آنالیتیک است. این ابزار تنها مقالات را رصد نمی‌کند، بلکه مفهومی کلی تحت عنوان مصنوعات را دنبال می‌کند. پژوهشگران اشکال مختلفی از برون‌دادها را متناسب با رشته تحصیلی خود دارند. آنها ممکن است نتایج پژوهش خود را در قالب مقاله، پایان‌نامه، کتاب، کنفرانس، گزارش، اسلاید، ویدئو، نقشه، مجموعه‌ای از داده‌ها و غیره ارائه کنند. پلام‌آنالیتیک در تلاش است که سنجه‌های پژوهشی را برای انواع برون‌دادهای پژوهشی ارائه کند.

پژوهشگران معتقدند که دگرسنجه‌ها هنوز یک ابزار جدید برای محققان و نویسندگان محسوب می‌شوند، اما این سنجه‌ها مشکلاتی دارند که لازم است برطرف شوند. پژوهش‌های بیشتر در این راستا، از تردید پژوهشگران می‌کاهد و دگرسنجه را به سنجه‌های قابل قبول تبدیل می‌کند (براون، ۲۰۱۴). پلام‌ایکس در سال ۲۰۱۷ توسط پایگاه اطلاعاتی اسکوپس به منظور سنجش اثرگذاری مقالات عرضه شد. پلام‌ایکس ابزاری مبتنی بر وب است که داده‌های مربوط به استفاده و اثرگذاری پژوهش را فراهم می‌کند. این ابزار محصولی تجاری است که توسط مجموعه پلام‌آنالیتیک ارائه شده است و برای مطالعات از نوع آلت‌متریک (روش جدید اندازه‌گیری تأثیر و توزیع پژوهش‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی) مورد استفاده قرار می‌گیرد. داده‌های ارائه‌شده توسط پلام‌ایکس در سطح مقاله است، به این صورت که برای هر اثر پژوهشی اطلاعات سنجشی را ارائه می‌کند. این ابزار، دگرسنجه‌ها را در پنج دسته شاخص‌های استفاده، دریافت، اشاره، رسانه‌های اجتماعی و استناد قرار می‌دهد (آشنایی با ابزار پلام‌ایکس، ۲۰۱۸).

در این مطالعه تلاش می‌شود ضمن بررسی تولیدات علمی حوزه قلب و عروق، تصویری روشن و گویا از روند تولیدات و مبادلات علمی در این حوزه ارائه گردد. با توجه به این که برای هر گونه برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری، در اختیار داشتن اطلاعات در مورد توانمندی‌های علمی لازم است، بررسی تولیدات علمی حوزه قلب و عروق به سیاست‌گذاران نشان می‌دهد چگونه پژوهشگران را برای رقابت در عرصه جهانی توانمند کنند. از این رو، هدف از مطالعه حاضر تعیین وضعیت دگرسنجه‌های مقالات مندرج در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی اسکوپس با استفاده از ابزار پلام‌ایکس در طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ است.

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر از نوع توصیفی است که با روش علم‌سنجی انجام شده است. پس از انتخاب مجلات از سایت رتبه‌بندی کشورها و مجله‌های سایمگو، مقالات هر مجله به تفکیک در پایگاه اسکوپس جستجو شد و اطلاعات پلام‌ایکس هر مقاله استخراج گردید. محیط انجام این پژوهش پایگاه اسکوپس است. جامعه پژوهش این مطالعه شامل مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه شده در پایگاه استنادی اسکوپس در فاصله سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ است. تعداد مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق در پایگاه اسکوپس بر اساس سایت رتبه‌بندی کشورها و مجله‌های سایمگو ۴ عنوان است که در بازه زمانی تعریف‌شده، ۶۷۱ عنوان مقاله

را منتشر کرده‌اند. این مجلات شامل International Cardiovascular Research Journal، Arya Atherosclerosis، Iranian Heart Journal و Journal of Tehran University Heart Center و پژوهشگر در تاریخ ۲۲ دی ماه سال ۱۳۹۷ مصادف با ۱۱ ژانویه سال ۲۰۱۸ برای انتخاب مجلات به سایت رتبه‌بندی کشورها و مجله‌های سایمگو که مجلات پایگاه اسکوپس را رتبه‌بندی می‌کند مراجعه کرد و با استفاده از امکانات جستجوی پیشرفته و از طریق فرمول زیر داده‌های مورد نیاز را بازیابی نمود:

All subject areas (Medicine) and All subject categories (Cardiology and Cardiovascular Medicine) and All country (Iran) and All type (Journal)

در نتیجه، ۶ مجله که به صورت مشترک در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ در پایگاه اسکوپس نمایه شده بودند بازیابی شدند که یک مجله به اشتباه وارد حوزه موضوعی قلب و عروق شده بود (مجله آرشیو کلینیکی بیماری‌های عفونی) و یک مجله نیز غیر فعال شده بود (مجله ایرانی تحقیقات قلب و عروق) که از مطالعه خارج شدند. در نهایت، چهار مجله (آریا آترواسکلروز، مجله بین‌المللی پژوهش قلب و عروق، مجله مرکز قلب دانشگاه تهران و مجله ایرانی قلب) وارد مطالعه شدند. برای هر مجله، به تفکیک در پایگاه اسکوپس در قسمت "منابع" عناوین مجلات جستجو شد و ۶۷۱ مقاله بازیابی گردید. پس از انتخاب مجلات از سایت رتبه‌بندی کشورها و مجله‌های سایمگو، مقالات هر مجله به تفکیک در پایگاه اسکوپس جستجو شد. سپس اطلاعات پلام‌ایکس هر مقاله استخراج گردید. خروجی داده‌ها در فایل اکسل ذخیره و در ادامه عنوان هر کدام از مقالات به صورت جداگانه جستجو شد و اطلاعات بخش‌های استفاده، دریافت، اشاره، شبکه‌های اجتماعی و استناد ثبت شد. در این قسمت نیز داده‌ها دو تا سه بار روزآمد شدند. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی در قالب جداول و نمودار ارائه گردیدند.

یافته‌ها

تعداد مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ نمایه‌شده در پایگاه اطلاعاتی اسکوپس مشخص گردید. بدین منظور توزیع فراوانی مقالات در هر سال محاسبه شد. یافته‌ها در جدول شماره ۱ آمده است.

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه شده در پایگاه اسکوپس به تفکیک سال انتشار

سال انتشار	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	مجموع مقالات	درصد مقالات
Arya Atherosclerosis	۵۵	۵۷	۴۹	۴۴	۲۰۵	۳۰/۵۵
International Cardiovascular Research Journal	۳۹	۴۹	۳۹	۲۹	۱۵۶	۲۳/۲۴
The Journal of Tehran University Heart Center	۴۴	۴۵	۴۱	۴۲	۱۷۲	۲۵/۶۴
Iranian Heart Journal	۲۳	۴۰	۳۷	۳۸	۱۳۸	۲۰/۵۷
تعداد کل مقالات	۱۶۱	۱۹۱	۱۶۶	۱۵۳	۶۷۱	٪۱۰۰

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۱، Arya Atherosclerosis با ۲۰۵ مقاله (۳۰/۵۵ درصد مقالات) پرکارترین مجله، و نشریه Iranian Heart Journal با ۱۳۸ مقاله (۲۰/۵۷ درصد مقالات) کم‌تولیدترین مجله در حوزه قلب و عروق در پایگاه اسکوپس طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ بوده است. دفعات استفاده از مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه شده در اسکوپس در سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۷ با استفاده از ابزار پلام‌ایکس مشخص گردید و نتایج این مرحله در قالب جدول شماره ۲ آورده شده است. مطابق با آنچه در جدول شماره ۲ آمده است، میزان استفاده از مقالات مجلات ایرانی منتشر شده در پایگاه اسکوپس طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ به جز مجله International Cardiovascular Research Journal در تمامی موارد صفر بوده و از مقالات سه مجله دیگر هیچ استفاده‌ای نشده است. جدول شماره ۳ تعداد ذخیره مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه‌شده در پایگاه اسکوپس در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲: دفعات استفاده از مقالات مجلات قلب و عروق ایرانی نمایه شده در پایگاه اسکوپس در سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۷ با استفاده از ابزار پلام‌ایکس

سال عملکرد	International Cardiovascular Research	Iranian Heart Journal	ARYA Atherosclerosis	The Journal of Tehran University Heart Center
Abstract Views	۹۲	.	.	.
Clicks
Collaborators
Downloads
Full Text Views
Holdings
Link Outs	۳۸	.	.	.
Plays
Views
جمع	۱۳۰	.	.	.

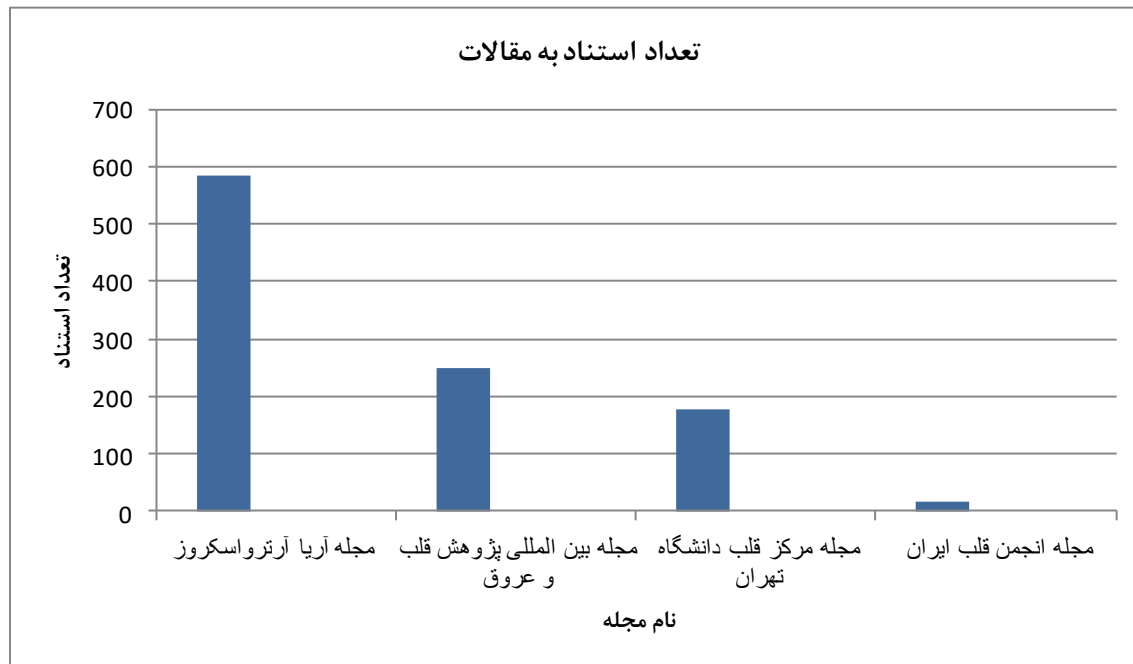
جدول شماره ۳: تعداد ذخیره مقالات مجلات قلب و عروق ایرانی نمایه شده در پایگاه اسکوپس در سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۷ با استفاده از ابزار پلام‌ایکس

سال عملکرد	International Cardiovascular Research	Iranian Heart Journal	ARYA Atherosclerosis	The Journal of Tehran University Heart Center
Bookmarks
Favorites
Followers
Forks
Readers	۳۴۷	۲۲۳	۱۳۴	۱۹۵
Exports/Saves
Subscribers
Watchers
جمع	۳۴۷	۲۲۳	۱۳۴	۱۹۵

همان‌طور که جدول شماره ۳ نشان می‌دهد در قسمت تعداد ذخیره مقالات مجلات قلب و عروق ایران طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ در پایگاه اسکوپس، تنها عملکرد فعال، خوانندگان بوده است. مقدار بقیه موارد ذخیره، غیر از خوانندگان، برابر صفر است. بیشترین میزان ذخیره مقالات نیز مربوط به مجله International Cardiovascular Research و کمترین میزان ذخیره مربوط به مجله Arya Atherosclerosis بوده است.

یافته‌ها نشان داد تعداد اشاره به مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه‌شده در پایگاه اسکوپس در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ صفر بوده است. نتایج نشان داد همه موارد عملکرد اشاره به مقالات، که شامل یادداشت‌های وبلاگ، نظرات، اشاره-های وبلاگ اقتصادی، تعداد انجمن تالار گفتمان، شمارش نکات مهم، اشاره‌های جدید، لینک‌ها و مرورها هستند در مورد این

مجلات، در طی سال‌های مورد بررسی صفر است. همچنین، یافته‌ها نشان داد میزان حضور مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه‌شده در پایگاه اسکوپس در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ در شبکه‌های اجتماعی با استفاده از ابزار پلام‌ایکس طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ صفر بوده است. در نهایت، تعداد استناد به مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه‌شده در پایگاه اسکوپس در سال‌های ۲۰۱۴ تا مشخص گردید که در قالب نمودار شماره ۱ آورده شده است.

نمودار شماره ۱: تعداد استناد به مقالات مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه‌شده در پایگاه اسکوپس در سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۷ با استفاده از ابزار پلام‌ایکس

همان طور که نمودار شماره ۱ نشان می‌دهد، بیشترین تعداد استناد به مقالات مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه‌شده در اسکوپس در طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ با استفاده از ابزار پلام‌ایکس مربوط به مجله ARYA Atherosclerosis و کمترین استناد برای مجله Iranian Heart Journal بوده است.

بحث

این مطالعه برای اولین بار به بررسی وضعیت دگرسنجه‌های مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه‌شده در پایگاه اطلاعاتی اسکوپس با استفاده از ابزار پلام‌ایکس در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ پرداخت. یافته‌های این مطالعه نشان داد روند تولید مقالات مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق نمایه‌شده در پایگاه اسکوپس در طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ کاهش یافته است. حسن زاده و همکاران (۱۳۸۷) در مطالعه خود دریافتند میزان تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران از سال ۱۹۸۷ تا سال ۲۰۰۷ سیر صعودی داشته است که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد. اخوتی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با هدف تحلیل برون‌دادهای علمی حوزه آموزش پزشکی در پایگاه اطلاعاتی Web of Science دریافتند که روند تولید علم در حوزه آموزش پزشکی ایران روندی صعودی داشته است که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد. همچنین یافته‌ها نشان داد تعداد دفعات استفاده از مقالات مجلات ARYA Atherosclerosis، The Journal of Tehran University Heart Center و Iranian Heart Journal در طی سال‌های مورد بررسی در پایگاه اسکوپس صفر و میزان استفاده از مقالات مجله International Cardiovascular Research طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ در پایگاه اسکوپس ۱۳۰ بار بوده است. نتایج مطالعه ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۵) که به بررسی رابطه بین دگرسنجه‌های رؤیت‌پذیری و ذخیره در آلتمتریکس پرداختند نشان داد در میان سنجه‌ها، رؤیت‌پذیری بیشترین مقدار را در آلتمتریکس

داشت که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد. نتایج مطالعه ثلوال و ویلسون (۲۰۱۵) که به تحلیل ۴۵ حوزه پزشکی در آلتزمیکس به بررسی مقالات حوزه پزشکی پرداختند، نشان داد ۷۸ درصد مقالات حداقل یک بار به صورت مندی مطالعه شده بودند که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد.

تعداد ذخیره مقالات منتشرشده توسط مجله ARYA Atherosclerosis طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ در پایگاه اسکوپس با استفاده از ابزار پلام‌ایکس، ۱۳۴ مرتبه، مجله International Cardiovascular Research، ۳۴۷ مرتبه، مجله The Journal of Tehran University Heart Center، ۱۹۵ مرتبه، و مجله Iranian Heart Journal، ۲۲۳ بار بود. یافته‌های مطالعه لی و همکاران (۲۰۱۲) پیرامون اندازه‌گیری تاثیر علمی مقالات نشان داد بیش از یک سوم این مقالات در سایت یولایک ذخیره شده بودند، در حالی که تنها کمتر از ۸ درصد مقالات در مندی ذخیره نشده بودند که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد. نتایج مطالعه شری رام و شالینی (۲۰۱۸) که به ارزیابی پژوهش‌های دانشگاه شیملا پرداختند، نشان داد تعداد ۲۸۳۳ مقاله منتشر شده در پایگاه اسکوپس ۵۶۰۷ بار ذخیره شده بودند. در این مطالعه مشخص گردید تعداد اشاره به مقالات منتشرشده در مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ نمایه‌شده در اسکوپس صفر بوده است. نتایج مطالعه انارکی و همکاران (۱۳۹۶) که به مطالعه اثرگذاری مقالات حوزه پزشکی کودکان ایران در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۶ پرداختند نشان داد در تویبتر ۲۲۲ مقاله، ۷۰۵ مرتبه اشاره شده بود که حداکثر میزان اشاره برای هر مقاله ۲۴۲ مرتبه بود که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد. نتایج مطالعه شری رام و شالینی (۲۰۱۸) نیز نشان داد تعداد ۲۸۳۳ مقاله منتشر شده در پایگاه اسکوپس ۵۰ بار مورد اشاره واقع شده بودند که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد.

تعداد حضور مقالات مجلات ایرانی حوزه قلب و عروق طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ نمایه‌شده در پایگاه اسکوپس با استفاده از ابزار پلام‌ایکس در شبکه‌های اجتماعی صفر بود. مطالعه نیک‌کار و همکاران (۱۳۹۶) که به بررسی حضور پژوهشگران حوزه جراحی در شبکه علمی ریسرچ گیت پرداختند نشان داد ۸۶/۴ درصد پژوهشگران در ریسرچ گیت حضور داشتند که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد. ماده‌سادهان (۲۰۱۲) به بررسی استفاده از شبکه‌های اجتماعی توسط محققان دانشگاه دهلی پرداختند و گزارش کردند که بیشترین استفاده از شبکه‌های اجتماعی را فیس‌بوک با ۱۴۲ عضو فعال از میان ۱۶۰ محقق دارا بوده است که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد. یافته‌های مطالعه ثلوال و ویلسون (۲۰۱۵) که به مطالعه آلتزمیکس خوانده شدن مندی مقالات حوزه پزشکی پرداختند نشان داد ۸۵ درصد مقالات منتشرشده در پایگاه استنادی اسکوپس در سال ۲۰۰۹ حوزه علوم پزشکی در شبکه اجتماعی علمی مندی حضور داشتند که با نتایج مطالعه حاضر مغایرت دارد.

یافته‌ها نشان داد، تعداد استناد به مقالات منتشرشده توسط مجله طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ نمایه‌شده در پایگاه اسکوپس با استفاده از ابزار پلام‌ایکس، برای مجله ARYA Atherosclerosis، ۵۸۶ بار، مجله International Cardiovascular Research، ۲۵۰ مرتبه، مجله The Journal of Tehran University Heart Center، ۱۷۷ بار، و مجله Iranian Heart Journal، ۱۷ مرتبه بوده است. نتایج مطالعه بندینی و همکاران (۱۳۹۵) که به ارزیابی شاخص‌های آلتزمیکس در میزان استناد به مقالات دانشگاه علوم پزشکی گیلان پرداختند نشان داد به مجموع ۸۴۵ عنوان مقاله حدود ۳۱۱۹ بار استناد شده بود. مطالعه ثلوال و ویلسون (۲۰۱۵) نشان داد ۳۷ درصد مقالات حداقل یک بار در پایگاه استنادی اسکوپس مورد استناد قرار گرفته بودند.

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد ۶۷۱ مقاله توسط چهار مجله آریا آترواسکلروز، مجله بین‌المللی پژوهش قلب و عروق، مجله مرکز قلب دانشگاه تهران، و مجله انجمن قلب ایران در پایگاه اسکوپس نمایه شدند که روند انتشار این مقالات صعودی بود. نتایج نشان داد مجله آریا آترواسکلروز و مجله قلب ایرانیان، به ترتیب، بیشترین و کمترین تعداد مقالات را در پایگاه اسکوپس طی سال‌های مورد بررسی در حوزه قلب و عروق به ثبت رسانده‌اند. دفعات استفاده از مقالات مجلات آریا آترواسکلروز، مجله مرکز قلب دانشگاه تهران و مجله انجمن قلب ایران صفر و میزان استفاده از مقالات مجله بین‌المللی پژوهش قلب و عروق ۱۳۰ طی سال‌های مورد بررسی در پایگاه اسکوپس بود. یافته‌ها نشان داد تعداد اشاره به مقالات منتشرشده و تعداد حضور در شبکه‌های اجتماعی در مجلات قلب و عروق ایران طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ در پایگاه اسکوپس صفر بوده است.

نتایج این مطالعه نشان داد شاخص‌های پلام‌ایکس مربوط به مقالات حوزه قلب و عروق ایران بسیار ضعیف و در مواردی مانند تعداد اشاره و میزان حضور در شبکه‌های اجتماعی صفر بوده است. شاید بتوان گفت دلیل پایین بودن عملکردهای پلام‌ایکس، تازه بودن بودن و عدم شناخت این شاخص در مباحث علم‌سنجی باشد. پژوهش حاضر یکی از اولین مطالعات انجام‌شده در خصوص بررسی

شاخص‌های پلام‌ایکس است. در پژوهش‌های آینده امکان مقایسه نتایج این مطالعه با نتایج حاصل از دیگر مطالعات و بررسی دقیق‌تر مقالات منتشرشده در حوزه‌های مختلف وجود دارد.

تقدیر و تشکر

این مقاله بخشی از پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی است که در دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شده است. کد اخلاق این پایان‌نامه IR.TUMS.VCR.REC.1397.326 است که از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تهران اخذ گردید. بدین وسیله از معاونت پژوهشی مرکز آموزشی تحقیقاتی و درمانی قلب و عروق شهید رجایی قدردانی می‌شود.

منابع فارسی

- آشنایی با ابزار PlumX. مجموعه جزوات آموزشی گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی. دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران. تابستان ۱۳۹۷.
- ابراهیمی، س. ستاره، ف. حسین چاری، م. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین سنجه‌های رؤیت‌پذیری و ذخیره با شاخص استناد در نظام ال‌متریکس پلاس. مجله پردازش و مدیریت اطلاعات، دوره ۳۱، شماره ۳، صفحه ۸۴۴-۸۴۵.
- اخوتی، م. صادقی، ح. شجاعی، ر. (۱۳۹۲). تحلیل برونداد علمی حوزه آموزش پزشکی در پایگاه اطلاعاتی Web of Science. مجله گام‌های توسعه در آموزش پزشکی، دوره ۱۰، شماره ۲، صفحه ۸۲-۹۲.
- اسماعیل پوربندینی، م. بتولی، ز. رضانی، ا. رنجبر پیر موسی، ز. رضانی پاکپور لنگرودی، ف. (۱۳۹۵). ارزیابی شاخص‌های ال‌متریک در میزان استناد به مقالات دانشگاه علوم پزشکی گیلان. مجله مدیریت اطلاعات سلامت، دوره ۱۳، شماره ۵، صفحه ۳۶۷-۳۷۲.
- حسن زاده، ح.م. گرجی، ح.ا. شکرانه ننه کران، ف. ولی نژادی، ع. (۱۳۸۷). بررسی تولیدات علمی نویسندگان دانشگاه علوم پزشکی ایران همراه با شبکه‌های تالیف مشترک در پایگاه Web Of Science (WOS) تا پایان سال ۲۰۰۷ میلادی. مجله مدیریت سلامت، دوره ۱۱، شماره ۳۴، صفحه ۵۹-۶۷.
- سلاجقه، م. دیاری، س. (۱۳۹۴). رابطه بین دگرسنجه‌ها و شاخص‌های استنادی اسنپ رتبه‌بندی نشریات سایمگو، اینگن فاکتور، و ضریب تأثیر نشریات علوم پزشکی. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات، دوره ۲۷، شماره ۲، صفحه ۱۶۸-۱۸۰.
- شهرابی فراهانی، ه. اسکروچی، ر. محقق، ن. آغافاطمه، ن. (۱۳۹۳). بررسی میزان همکاری‌های علمی در مقالات قلب و عروق ایران در وبگاه علوم: ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۱. مجله مدیریت سلامت، دوره ۵۶، شماره ۱۷، صفحه ۴۶-۵۵.
- نعمتی انارکی، م. آقاجانی، ح. علی بیگ، م.ر. (۱۳۹۶). مطالعه اثرگذاری مقالات حوزه پزشکی کودکان ایران در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۶ با روش ال‌متریک. مجله مدیریت سلامت، دوره ۲۰، شماره ۷۰، صفحه ۹۴-۱۰۶.
- نیک کار، م. علیجانی، ر. قاضی زاده خلیفه محله، ح. (۱۳۹۶). بررسی حضور پژوهشگران حوزه جراحی در شبکه علمی ریسرچ گیت: مطالعه ال‌متریکس. مجله جراحی ایران، دوره ۲۵، شماره ۲، صفحه ۷۶-۸۲.

منابع انگلیسی

- Brown, M. Is altmetrics an acceptable replacement for citation counts and the impact factor?. The Serials Librarian. 2014;67(1):27-30.
- Madhusudhan M. Use of social networking sites by research scholars of the University of Delhi: A study. The International Information & Library Review. 2012;44:100-113.
- Li X, Thelwall M, Giustini D. Validating Online Reference Managers for Scholarly Impact Measurement. Scientometrics. 2012; 91(2):461-471.
- Rashidi M, Ghias M, Ramesht M. Geographical epidemiology of death due to cardiovascular diseases in Isfahan Province, Iran. Journal Of Isfahan Medical School. 2011; 125(29):13-19.
- Shri Ram, Shalini. Alternative Metrics for Assessing Research Impact: PlumX Tool to Showcase Academic Profile of Himachal Pradesh University. 2018 5th International Symposium on Emerging Trends and Technologies in Libraries and Information Services (ETTLIS). 2018. DOI:10.1109/ETTLIS.2018.8485248.
- Thelwall M, Wilson P. Mendeley Readership Altmetrics for Medical Articles: An Analysis of 45 Fields. Journal of the Association for Information Science and Technology. 2015;67(8):Doi: 10.1002/asi.23501.

Original Article

The status of altmetrics of the articles published in Iranian cardiovascular journals indexed in Scopus by using the PlumX during 2014-2016

Atefeh Aliahmad¹, MSc
* Seyed Javad Ghazi Mirsaeid², PhD
Hamideh Ehtesham³, PhD

Abstract

Aim. The aim of this study is assessment the status of altmetrics of the articles in the Iranian Cardiovascular journals indexed in Scopus by using the PlumX during 2014-2016.

Background. With the change in the pattern of accessing to the electronic content of journals, new spaces for scientific and research evaluations have emerged in different ways. Plam Analytics strives to provide research metrics for all types of the research outputs.

Method. The purpose of this study is descriptive and applied in a descriptive study. The number of active Iranian cardiovascular journals in Scopus is based on the SCImago over a defined period include ARYA Atherosclerosis · International Cardiovascular Research Journal, Journal of Tehran University Heart Center and Iranian Heart Journal , which had published 671 articles on the Scopus and all were included in the study.

Findings. The results showed that the number of usage of articles in journals of ARYA Atherosclerosis, Journal of Tehran University Heart Center and Iranian Heart Journal was zero and the rate of usage of articles published by International Cardiovascular Research Journal were 130 times. Results showed that the number of the capture of articles published by ARYA Atherosclerosis were 134 times, International Cardiovascular Research Journal were 347, Journal of Tehran University Heart Center was 195 and Iranian Heart Journal was 223. The results showed that the number of presence of articles published by the Iranian journals in the cardiovascular field indexed in Scopus on social networks and mention to these articles was zero. A total of 671 articles were cited 1030 times.

Conclusion. The results of this study showed that PlumX indices in the Iranian cardiovascular articles were very low and in some cases was zero.

Keywords: PlumX, Scopus, Cardiovascular, Iran

1 MSc, MLIS Department, School of Virtual, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

2 Associate Professor, Medical Library and Information Sciences Department, School of Allied Medical Sciences, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran (*Corresponding Author) email: jghazi37@gmail.com

3 Assistant Professor, Health Information Technology Department, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran